

SXEDIO.321

1.4.1955: Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΙΒΑΣ- ΔΙΓΕΝΗΣ

Ο Γεώργιος Γρίβας Διγενής ήταν ο στρατιωτικός αρχηγός της ΕΟΚΑ. Πιο κάτω ακολουθεί σύντομο βιογραφικό σημειωμά του:

Ο Γεώργιος Γρίβας, που κατά τον αγώνα της ΕΟΚΑ πήρε το ψευδώνυμο "Διγενής", γεννήθηκε στο Τρίκωμο τις **23 Μαΐου, 1898**.

Το **1916** γράφτηκε στη Σχολή Ευελπίδων και νέος ακόμη βρέθηκε στο πεδίο της μάχης, κατά τη Μικρασιατική καταστροφή.

Το **1923** προήχθη σε Υπολοχαγό, το **1926** σε Λοχαγό και το **1938** σε Ταγματάρχη.

Έτσι ο Γεώργιος Γρίβας ανέβαινε ένα, ένα τα σκαλοπάτια της στρατιωτικής ιεραρχίας.

Το **1940** βρέθηκε στη Βόρειο Ηπειρο να πολεμά τους Γερμανοϊταλούς αρχικά στο γραφείο επιχειρήσεων του Γενικού Στρατηγείου και στη συνέχεια ως Επιτελάρχης της Β Μεραρχίας Πεζικού μέχρι το τέλος του πολέμου.

Στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής ο Γεώργιος Γρίβας συνέστησε μυστική στρατιωτική οργάνωση, στην οποία έδωσε την ονομασία οργάνωση "Χ" που δρούσε στην παρανομία.

Όταν όμως άρχισε ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα η οργάνωση στράφηκε εναντίον των κομμουνιστών και αποτέλεσε σκληρό αντίπαλό τους.

Μετά την ήττα των Κομμουνιστών ο Γεώργιος Γρίβας και οι "Χίτες" όπως ονομάζονταν τα μέλη της οργάνωσης του, αναμίχθηκαν στην πολιτική, αλλά απέτυχαν να προωθήσουν το πρόγραμμά τους.

Σε κάποιο άρθρο του ανέφερε απευθυνόμενος στους Κυβερνώντες στην Ελλάδα, σύμφωνα με την "Κυπριακή Θύελλα" του Σπύρου Παπαγεωργίου:

"Ενεργήσατε γρήγορα, διότι πιθανόν σε λίγο να είναι αργά. Ενεργήσετε με σύστημα, διότι βρίσκεστε

μέσα σε καλά μελετημένο και οργανωμένο κομμουνιστικό σχέδιο. Λιποψυχία και αμφιταλαντεύσεις δεν επιτρέπονται. Δεν είμαστε διατεθειμένοι να παραδοθούμε εκ νέου στους δημίους μας".

Ο Γεώργιος Γρίβας δεν σταμάτησε μέχρις εδώ. Και όταν τέθηκε θέμα εξέγερσης των Κυπρίων εναντίον των Αγγλων και επιλέγηκε ως αρχηγός της επαναστατικής οργάνωσης ΕΟΚΑ, ήλθε στην Κύπρο και ηγήθηκε του αγώνα με στόχο την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και ο οποίος τελικά οδήγησε στην ανεξαρτησία της Κύπρου.

Με την έχθρα που είχε εναντίον των Κομμουνιστών, ήταν φυσικό ο Γεώργιος Γρίβας να μη θελει την Αριστερά και τα στελέχη της στην οργάνωση αυτή της οποίας θα ηγείτο. Από την άλλη όμως η Αριστερά διαφωνούσε με την τακτική του ένοπλου αγώνα.

Ωστόσο πολλά μέλη της Αριστεράς βοήθησαν με τον τρόπο τους την ΕΟΚΑ ή φιλοξένησαν πολλούς αντάρτες ή ακόμα και καταζητούμενους σε κρησφύγετα, που είχαν δημιουργήσει στα δικά τους σπίτια, όπως για παράδειγμα στο χωριό Γιαλούσα και αλλού.

Με το τέλος του αγώνα της ΕΟΚΑ ο Γεώργιος Γρίβας προήχθη σε Στρατηγό και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα.

Η απομάκρυνση του από την Κύπρο ήταν ένας από τους όρους των Βρετανών, οι οποίοι είχαν ζητήσει, όπως μη βρίσκεται στην Κύπρο μαζί με άλλους αγωνιστές, όταν θα παρέδιδαν την κυριαρχία στη νέα Δημοκρατία που είχε δημιουργηθεί στο νησί.

Εφθασε στην Ελλάδα με τη στρατιωτική του στολή και με το πιστόλι του στη μέση κι έτυχε ενθουσιώδους υποδοχής.

Στην Αθήνα ο Γεώργιος Γρίβας έκαμε ακόμα μια προσπάθεια να αναμιχθεί στην πολιτική αλλά απέτυχε και πάλι, κι έτσι ιδιότευσε για ένα μεγάλο διάστημα.

Όταν ξέσπασαν όμως οι διακοινοτικές ταραχές του **1963** στην Κύπρο, μετακλήθηκε από την πολιτικοστρατιωτική ηγεσία και ανέλαβε τη Διοίκηση

της ΑΣΔΑΚ (Ανωτάτη Στρατιωτική Διοίκηση Αμυνας Κύπρου).

Το **1967** με το πραξικόπημα στην Ελλάδα, αλλά και λόγω της αντίδρασης της Τουρκίας και των συμμάχων της σε επιχειρήσεις που διενήργησε η Εθνική Φρουρά, κάτω από την ηγεσία του, εναντίον τουρκικών θυλάκων στην περιοχή Κοφίνου- Αγίου Θεοδώρου, ο Γεώργιος Γρίβας αναγκάστηκε και πάλι να απομακρυνθεί από την Κύπρο μαζί με την Ελληνική Μεραρχία, που είχε σταλεί στο νησί για υπεράσπιση του από την τουρκική επιβουλή.

Εμεινε στην Ελλάδα για ένα μεγάλο διάστημα και στη συνέχεια ήλθε στην Κύπρο, μυστικά και πάλι, στις αρχές τις δεκαετίας του **1970** και ίδρυσε την παράνομη οργάνωση ΕΟΚΑ Β.

Η οργάνωση αυτή στελεχώθηκε κυρίως από πρώην άνδρες της ΕΟΚΑ του **1955** και της παράνομης οργάνωσης Εθνικό Μέτωπο που μόλις είχε διαλυθεί, νέους που πίστεψαν στα συνθήματα ότι με τη δυναμική δράση θα πειθόταν ή θα εξαναγκαζόταν ο Πρόεδρος Μακάριος να ακολουθήσει τη γραμμή της Ένωσης.

Τα μέλη της έδιναν τον πιο κάτω όρκο:

Ορκίζομαι στο όνομα της Αγίας και Ομουσίου Τριάδος ότι:

1. Θα υπηρετήσω με αυτοθυσία, εμμονή και εγκαρτέρηση το σκοπό της Οργάνωσης, ο οποίος συνίσταται στην επίτευξη της Ένωσης.

2. Θα εκτελώ χωρίς αντίρρηση οποιαδήποτε διαταγή του Αρχηγού της Οργάνωσης.

3. Δεν θα εγκαταλείψω τον αγώνα, παρά μόνο μετά από διαταγή του Αρχηγού της Οργάνωσης και μόνον αυτού.

4. Θα τηρήσω κάθε εχεμύθεια και θα διαφυλάττω κάθε μυστικό της Οργάνωσης, το οποίο περιέρχεται σε γνώση μου.

5. Θα τιμήσω τα όπλα, τα οποία θα μου χορηγήσει η Οργάνωση και δεν θα τα εγκαταλείψω ποτέ, ούτε θα τα

παραδώσω στον αντίπαλο.

6. Δεν θα παραβώ τον όρκο μου οποιαδήποτε τιμωρία και αν μου επιβληθεί. Και αυτή ακόμη η εκτέλεση θα είναι δίκαιη.

Η Οργάνωση, όπως φαίνεται και από τον όρκο που έδιναν τα μέλη της, υποστήριζε ανοικτά την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και πάλι, αλλά αυτή τη φορά ο στόχος της ήταν η νόμιμη Κυβέρνηση και ο Πρόεδρος Μακάριος, τον οποίο κατηγορούσε ως ανθενωτικό.

Η Οργάνωση και ο αρχηγός της κατέφυγαν στην παρανομία κι άρχισαν εκστρατεία κατατρομοκράτησης του λαού και των αξιωματούχων του κράτους. Αστυνομικοί σταθμοί ανατινάσσονταν, υποστηρικτές του Μακαρίου και γενικά της Κυβέρνησης γίνονταν στόχος της και πολλοί που είχαν ταχθεί εναντίον της δολοφονήθηκαν ή είδαν τις περιουσίες τους και τα αυτοκίνητά τους να ανατινάσσονται.

Προσωπιδοφόροι, στελέχη της ΕΟΚΑ Β κατόρθωσαν να ενσπείρουν το διχασμό και το νόμιμο κράτος αναγκάστηκε να δημιουργήσει ειδικές μονάδες για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας (Εφεδρικό Σώμα της Αστυνομίας).

Παράλληλα με τις νόμιμες ομάδες που υποστήριζαν την Κυβέρνηση είχαν ιδρυθεί και άλλες ομάδες οι οποίες δρούσαν σε πολλές περιπτώσεις ανεξέλεγκτα και ανατίνασσαν κι' αυτές περιουσίες και αυτοκίνητα των υποστηρικτών του Στρατηγού Γρίβα.

Έτσι η Κύπρος βυθιζόταν όλο και πιο βαθειά στον εμφύλιο με σοβαρές επιπτώσεις στις προσπάθειες που καταβάλλονταν για γεφύρωση των διαφορών με τους Τούρκους μέσω των ενδοκυπριακών συνομιλιών.

Άνετα θα μπορούσε να λεχθεί ότι η δράση της Οργάνωσης ΕΟΚΑ Β αποτέλεσε τον πρόδρομο του πραξικοπήματος, που έφερε στην Κύπρο την καταστροφή.

Ο Γεώργιος Γρίβας, ωστόσο, δεν βρισκόταν στη ζωή σαν ξέσπασε το πραξικόπημα που οδήγησε στην τουρκική εισβολή.

Πέθανε στη Λεμεσό στο ίδιο κρησφύγετο που κρυβόταν κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, στις **27** Ιανουαρίου, **1974**, σε ηλικία **75** χρόνων, λίγες μόνο ημέρες μετά την προειδοποίηση του Προέδρου της Βουλής Γλαύκου Κληρίδη ότι θα συγκαλούσε το Σώμα για να τον καταδικάσει σαν κοινό δολοφόνο.

Ο Γεώργιος Γρίβας υπέφερε από την καρδιά του και τον επισκέφθηκε πολλές φορές, έστω και στην παρανομία, ο παθολόγος Δώρος Παπαπέτρου, ανεψιός του Στρατηγού, που διατηρούσε ιατρείο στην Αμμόχωστο.

Είχε εξετάσει για πρώτη φορά το Διγενή το Μάρτη του **1972** και όπως ανέφερε ο ίδιος σε δήλωσή του, μετά το θάνατο του Στρατηγού Γρίβα είχε διαπιστώσει από το καρδιογράφημα που του έκαμε ότι παρουσίαζε σημεία αρκετά προχωρημένης υπερτροφίας της καρδιάς ως και ενδείξεις παλιού καρδιακού εμφράγματος.

Εκτοτε τον είχε επισκεφθεί αρκετές φορές και στις αρχές του **1974** είχε διαπιστώσει ότι η καρδιακή ανεπάρκεια δεν ανισορροπείτο πλέον, παρά τη θεραπεία στην οποία τον υπέβαλλε, ενώ παρουσίαζε ελαφρά πτώση της πίεσης, γενική αδυναμία κι' επίταση του βήχα. Ο Γιατρός του διέταξε ακτινοσκόπηση που απέδειξε, όπως ανέφερε, "διάταση της αριστερής κοιλίας της καρδιάς και σχεδόν τελεία εξαφάνιση της συστολής της".

Από τη στιγμή αυτή τα πράγματα εξελίχθηκαν ραγδαία, πρόσθεσε ο δρ Παπαπέτρου. Τον επισκέφθηκε για τελευταία φορά στις **26** Ιανουαρίου, **1974**, παραμονή του θανάτου του. Πρόσθετε σε έκθεσή του:

" Ήταν φανερό ότι πλησίαζε το τέλος. Η πίεση σημείωσε περαιτέρω πτώση και αλλοιώθηκαν οι καρδιακοί παλμοί, αλλά διατηρούσε πλήρη διαύγεια πνεύματος. Προσπάθησα να απαλύνω όσο ήταν δυνατό τα ενοχλήματά του, αλλά ήταν φανερό ότι τίποτε δεν ήτο δυνατό να τον σώσει. Το μοιραίο επήλθε την επομένη

από καρδιακή ασυστολία, φαινόμενο αρκετά συνηθισμένο σε αορτικές παθήσεις. Η βλάβη της αορτικής βαλβίδας πιθανόν να οφειλόταν σε αθήρωμα αρτηριοσκληρωτικό, διότι από το ιστορικό καμμιά άλλη αιτία, συγγενής ή ρευματοειδής, φαίνεται να ήταν το γενεσιουργό αίτιο. Η καρδιά που αφαιρέθηκε με τους πνεύμονες έπειτα από δική μου εισήγηση μπορεί να διαλευκάνει το ερώτημα."

Ο θάνατος του Στρατηγού Γρίβα συνέβη στο σπίτι του Μάριου Χριστοδουλίδη στη Λεμεσό.

Σύμφωνα με μαρτυρίες ο Στρατηγός σηκώθηκε πρωί κι εργάστηκε μέχρι τις 1 το απόγευμα. Εφαγε πολύ ελαφρά και μετά κάθισε κοντά στο ραδιόφωνο για ν' ακούσει τις ειδήσεις. Υστερα ξάπλωσε σε μια πολυθρόνα κι άρχισε να διαβάζει τις εφημερίδες. Ξαφνικά σηκώθηκε, έπιασε το στήθος του στο μέρος της καρδιάς. Στο πρόσωπο του διαγραφόταν ο πόνος. Είπε κάτι πολύ σιγανά και παραπονέθηκε στην Ελλη Χριστοδουλίδη, την ιδιοκτήτρια του σπιτιού, ότι αισθανόταν πόνο. Εκαμε μερικά βήματα προς το μπάνιο, αλλά έπεσε στο πάτωμα.

Η Ελλη Χριστοδουλίδου προσπάθησε να τον συνεφέρει με εντριβές και έβαλε στο πρόσωπο του μια μάσκα οξυγόνου. Μετά κάλεσε το γιατρό Γαστών Σχίζα, ο οποίος διαπίστωσε απλώς το θάνατο του.

Ο Πρόεδρος Μακάριος, παρά τις διαφωνίες του με το Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα, και παρά το ότι ηγείτο παράνομης οργάνωσης που είχε προκαλέσει τόσο κακό στον τόπο, σε δήλωση του εξυμνούσε τη δράση του Στρατηγού:

" Ο θάνατος του Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα-Διγενή, συνεκίνησε βαθύτατα τον Κυπριακό Ελληνισμό. Ο Στρατηγός πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην Κύπρο και σε ολόκληρο το Έθνος. Πολλές φορές διαφώνησα με το Στρατηγό Γρίβα, ως προς τη μέθοδο και το χειρισμό του Κυπριακού θέματος. Πολύ λυπούμαι, διότι από διετίας ευρισκόμουν σε συνεχή διαφωνία με το Στρατηγό για πράξεις και ενέργειες

στις οποίες παρασύρθηκε. Ομως δεν παραγνωρίζω την τεράστια προσφορά του στον απελευθερωτικό αγώνα του Κυπριακού

Ελληνισμού, ή οποία έδωσε σ αυτόν εξέχουσα θέση στην Ιστορία. Ο Ελληνισμός της Κύπρου θα τιμά πάντοτε τη μνήμη του Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα- Διγενή."

Ακόμα το Υπουργικό που συνήλθε υπό την προεδρία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου σε έκτατη συνεδρία αποφάσισε να τηρηθεί τριήμερο πένθος ενώ οι σημαίες αναρτήθηκαν μεσίστιες στα κυβερνητικά κτίρια. Επίσης τηρήθηκε τριήμερη αργία στα σχολεία και στις δημόσιες υπηρεσίες η ημέρα της κηδείας του τηρήθηκε ως δημόσια αργία.

Τέλος η Βουλή, σε αντίθεση με όσα είχε αναφέρει στις **25** Ιανουρίου ο Γλαύκος Κληρίδης για πιθανότητα καταδίκης του Στρατηγού Γρίβα ως κοινού δολοφόνου, συνήλθε και σε ψήφισμά της τον ανακήρυξε άξιο της πατρίδας:

"Η Βουλή των Αντιπροσώπων, συνελθούσα σήμερα, ημέρα Πέμπτη, **31** Ιανουαρίου, **1974**, σε έκτατη επίσημη συνεδρία για να αποτίσει φόρο τιμής προς τον εκλιπόντα αρχηγό της ΕΟΚΑ Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή και μνημονεύουσα τις εξαιρετες υπηρεσίες τις οποίες ο εκλιπών εθνικός ήρωας πρόσφερε για την απελευθέρωση της ιδιαίτερης πατρίδας του Κύπρου, με ψήφισμα της ανακηρύσσει τον εκλιπόντα ήρωα Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα- Διγενή, ως άξιο τέκνο της ιδιαίτερης πατρίδας του Κύπρου."

Στο πένθος πήρε μέρος όλη η Κύπρος με εξαίρεση το ΑΚΕΛ.

Ο Στρατηγός Γεώργιος Γρίβας- Διγενής τάφηκε στο χώρο του κρησφυγέτου του στη Λεμεσό.